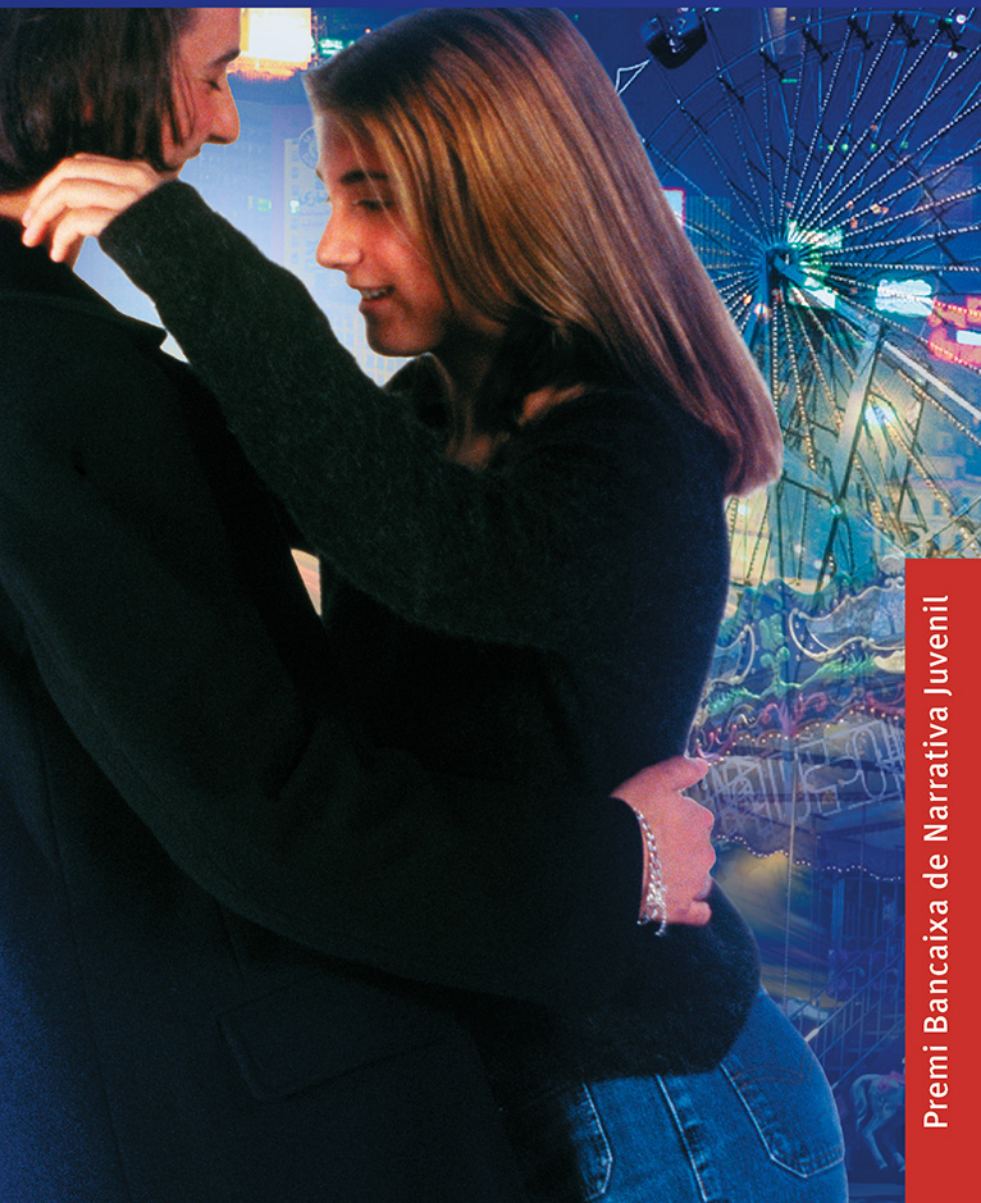

bromera

MIRANT LA LLUNA

Joaquim G. Caturla

Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil

Benvolgudes lectores, benvolguts lectors,

Açò que ara llegireu en realitat no ho he escrit jo: tot açò ha passat i, casualment, jo m'ho he trobat escrit i contat pels seus mateixos protagonistes. Vull deixar-ho ben clar des del primer moment i per això ho repetisc: aquesta història, ni jo l'he buscada ni l'he creada jo; ans al contrari, és la història qui m'ha buscat a mi. Deu haver estat un capritx del destí o de les muses, ja sabeu, aquelles bellíssimes divinitats, filles de Zeus, que des del Parnàs, on vivien, inspiraven els artistes i...

I prou!

Prou, perquè reconec que m'agrada molt divagar, deixar-me perdre pels fascinants viaranyes de qualsevol història; en poques paraules: que «m'enrotlle massa», com diuen els meus alumnes. Així que començaré des del principi.

Em diuen Vicent Verdú (encara no sé amb quina intenció els meus alumnes em diuen Doble V) i sóc professor de geografia i història a l'Institut Sant Nicolau de Vilablanca. Allí podeu trobar-me si ho voleu, a l'avinguda de l'Illa de Sicília sense número, un carrer dels afores de la ciutat ple de col·legis i d'instituts de tota mena i condició: de públics, de privats, de privadíssims, de monges, de frares... Una avinguda tan fora mà que, allà on s'acaba l'asfalt, tots els anys instal·len la fira de Nadal.

Aquesta circumstància em va donar l'ocasió de conèixer un dels personatges principals d'aquesta història: Òscar (caldrà que us diga que li he canviat el nom per allò de la discreció?).

El cas és que jo volia fer un treball de caire sociològic sobre com viuen els firaires, i com que la fira la posen tan a prop del meu institut... Així que un matí, no feia ni un dia que estaven muntant les primeres atraccions, m'hi vaig deixar caure i enmig d'un rebombori de crits, martellades i camionassos que anaven i venien, el vaig trobar: l'Òscar. Ell es pensava que jo era algú de la Companyia d'Àigües, supose que per la meua cartera gran de cuir, que sembla una maleteta, però quan li vaig explicar que era professor i que volia fer un estudi sobre la vida dels firaires, em va mirar divertit, com si jo fóra boig (de segur que va pensar-ho), i rigué. Però el xicot va resultar xarraire, simpàtic, molt obert, i quan li vaig demanar si tindria inconvenient a gravar-me al casset que jo li deixaria les seues experiències a la fira, dia per dia, va dir que d'acord. «Sí, home, sí, deixe el magnetòfon a la meua motxilla», i es va girar d'esquena per continuar treballant. Confesse que, quan me n'anava, vaig pensar que m'havia quedat sense magnetòfon i sense cintes. Però no ha sigut així. Òscar és un xicot de paraula.

L'altra protagonista de la història, a qui he batejat amb el nom de Sílvia, m'arribà per camins totalment inesperats. Va ser cap a les acaballes de gener i tot va anar de la manera següent: un bon dia, més ben dit una vesprada, vaig anar al col·legi Olas Blancas, un col·legi de monges que es troba a la mateixa avinguda que el meu institut,

per fer una xarrada a les xicones sobre l'evolució de la família en la societat actual (ja sabeu, els rols familiars, la incorporació de la dona al món del treball...) i sense voler, i a propòsit de la fira de Nadal que aquells dies acabaven de desmuntar, vaig fer algunes consideracions sobre els anomenats grups itinerants (firaires, venedors ambulants, artistes...) que jo estava estudiant darrerament. Les xiques, totes quietetes amb els seus uniformes, van escoltar-me tot el temps en silenci. No sabia dir si es van avorrir o no (és probable que més d'una s'haguera adormit amb els ulls oberts), però quan vaig acabar el meu discurs van aplaudir-me somrients i, després de rebre l'agraïment de la directora, que havia assistit i presidit l'acte, me'n vaig anar.

Ja s'havia fet fosc quan vaig eixir al carrer: una lluna fina com una talladeta de meló s'aixecava de puntetes per damunt dels edificis de la ciutat. De sobte, mentre obria el meu cotxe, no sé ni d'on va eixir, se m'acostà una xicona que portava un quadernet a les mans i em saludà molt educadament. De seguida vaig saber, per l'uniforme, que era una xica del col·legi. Vaig adonar-me també que era una joveneta bonica com un gessamí. Em digué que li havia agradat molt la meua conferència, principalment tot el que havia explicat sobre els grups itinerants; afegí que la seua família també es traslladava sovint i em va demanar —estava nerviosíssima en aquells moments— si li feia el favor d'acceptar el quadernet que portava. I dient això me'l féu a mans. Vaig preguntar-li per què i em respongué que era un regal, que l'endemà se n'anava del col·legi i que els meus treballs sobre els firaires i els grups itinerants estarien

més complets quan jo hauria llegit el seu quadern. I va mirar-me amb uns ulls...

Tot seguit se'n va anar de pressa, sense donar-me temps ni ocasió de reaccionar. Crec que ni li vaig donar les gràcies.

Vaig mirar el llibret. Era un quadern molt bonic, amb les tapes de tela de color lila. Un ramellet de floretes brodades, unes violetes, creuaven en diagonal la coberta del llibret. Al cantó inferior dret hi havia, brodada també en color violeta, la paraula «Diari». De seguida vaig aixecar la vista per localitzar la xicona, però ja havia desaparegut. Vaig quedar perplex: com era possible que aquella xica m'haguera regalat una cosa tan personal? Per què? Quin misteri hi havia? Per què m'havia dit que demà mateix se n'anava del col·legi?

A casa, més tranquil, vaig examinar el quadern sentint en tot moment que estava a punt de profanar algun secret. El diari estava escrit amb lletra clara, molt redoneta, amb els puntets de les is fent boleta, com els agrada a moltes xiques, però no hi havia cap adreça ni cap telèfon. L'única dada personal apareixia a la primera pàgina: «A la meua néta, amb ocasió del seu setzé aniversari». No em vaig veure amb cor de llegir-ne més d'un parell de pàgines. En un atac de dignitat vaig tancar el llibre d'un colp i vaig prendre la ferma decisió d'anar al col·legi l'endemà, localitzar la xicona com fóra i tornar-li el seu quadern.

I això vaig fer. L'endemà a mitjan matí vaig anar al seu col·legi, però tot va resultar debades. Per a començar, jo no sabia ni com es deia la xica, la directora no hi havia arribat i la secretària, que no era gaire simpàtica, únicament

volgué dir-me que, en efecte, una alumna s'hi havia donat de baixa. Tan sols davant de la meua insistència afegí amb gest suspicaç que no estava autoritzada a dir-me res més i que no era costum del centre donar informacions personals sobre les alumnes. I no hi valgueren raons. I jo no vaig voler deixar aquell diari en mans d'aquella persona.

Més tard, quan vaig tornar a casa, vaig cedir a la temptació de llegir-lo. Al principi, em va semblar la típica història de totes les xiques de quinze i setze anys: que si m'agrada tal xic, que si els meus pares no em comprenen... Però passades les primeres pàgines, vaig començar a trobar-hi coincidències i més que coincidències amb noms i fets que apareixien a la gravació que Òscar, el xicot de la fira, m'havia donat recentment. I encara més, les històries dels dos joves, Òscar i Sílvia, es relacionaven amb una altra història, i no d'amor precisament, que havia ocupat un poc d'espai a les planes dels diaris de Vilablanca.

Jo no sé si creieu en la sort (jo no). Hi ha la casualitat, l'atzarosa casualitat (això... potser); però el fet cert és que, d'alguna manera, allò que anomenem el destí m'havia regalat una història ben bonica i ben interessant.

Jo m'he limitat a ordenar el material i a canviar tots els noms de les persones, les empreses i els col·legis que hi apareixen. I m'he permés també dues llicències: una, incloure alguns fragments periodístics referits a «l'altra història»; i dues, posar-hi un títol que m'ha costat bastant de trobar: *Mirant la lluna*. Estic convençut que aquest títol els agradaria a tots dos, a Sílvia i a Òscar que, ja que tot s'ha de dir, són una parella, un xaval i una xavala, extraordinaris.

Heus aquí la seua història contada per ells mateixos.

Dilluns, 30 de novembre

Fa dos mesos i mig que la meua àvia em va regalar aquest diari. Era el dia del meu aniversari i justament aquell dia ens havíem traslladat a viure a Vilablanca. Recorde que feia una calor xafogosa i que dins de la meua nova habitació, voltada de maletes i bosses de roba, jo em desesperava perquè no sabia ni per on començar a ordenar tot aquell desori.

A poqueta nit, quan ja era impossible que poguera fer més calor, vaig sentir uns colpets a la porta que demanaven permís per a entrar. Jo sabia que era la meua àvia, perquè és l'única en tota la casa que toca a la porta: el meus pares hi entren com els rota i de qualsevol manera, encara que saben que això em rebenta. Però el que més m'emprenya és el que diu ma mare si jo me'n queixe: «Ai, filla meua, quant de misteri, no sé quins secrets tens tu, veges i veges...!»

«Passa, iaia», vaig dir i ella va entrar-hi somrient, posant pau amb la mirada. Duia a les mans un paquetet primet molt ben embolicat i de seguida vaig endevinar que es tractava d'un regal. La meua iaia sempre ha sigut, i és, una dona molt dolça, però aquell vespre, mentre em donava el regal, em cridà l'atenció el seu gest especialment tendre. «Tin, un diari sempre fa companyia», va dir,

«supose que tindràs moltes coses per a contar, sobretot a partir d'ara».

Asseguda als peus del llit, tot allisant unes partitures de piano que s'havien arrugat, em va parlar durant una estona llarga: que viure en una ciutat nova era una experiència important, que si casa nova, col·legi nou, amics nous, que descobriria coses... Tot m'ho va pintar de color de rosa perquè em veia trista, perquè ella sabia, i els meus pares també, que no em feia gràcia aquell trasllat.

Jo estime molt la meua àvia, però, de tot el sermó que em va escudellar, poquetes coses eren veritat. Per exemple, allò de la «ciutat nova», no era ben bé així, ja que Vilablanca és a mitja hora del meu poble i conec la ciutat bastant bé. A més a més, ja fa anys que passem l'estiu a la platja on estiueja mig Vilablanca.

Tampoc no era veritat allò dels «amics nous», perquè hi tinc el meu cosí Jaume, que és de la meua edat, i alguns amics de la platja, entre ells l'Octavi, Octavi *el Cregut*, el mateix que ja em va fer la guitza aquest estiu i que, per a acabar d'adobar-ho, és fill d'un amic i company de mon pare. Son pare i el meu treballen junts al mateix banc; el banc on, segons ma mare (que, lògicament, s'ha fet amiga de la mare d'Octavi), el meu pare té molt de futur. Llàstima que el seu futur destrosse el meu present!

I pel que fa al col·legi nou: un col·legi de monges clavat al del meu poble. I jo que sempre em preguntava si podia haver-hi al món un col·legi més coent que el meu, segura que això era impossible! Doncs bé, després de més de dos mesos al col·legi nou Olas Blancas, he de reconèixer que aquest supera, i de molt, el meu antic col·legi del poble.

Encara n'hi ha més. Reconec que la ciutat aquesta és bonica, i que té la mar, i la platja, i les palmeres, i totes aquestes coses; però jo continue trobant-la molt seca, hi ha massa ciment i li falten arbres. Sobretot trobe a faltar les meues muntanyes: els dos tossals que guarden el poble i el Maigmó, sempre al fons, majestuós com un rei, esfumant-se en la llunyania. Des de ma casa del poble, sempre que mirava per la finestra, buscava les meues muntanyes i les trobava, i era com si em feren companyia.

Fa dos mesos i mig que la meua àvia em va regalar aquest quadernet, i dos mesos i mig fa que m'avorrisc com un lluç al forn. Per aquesta raó no havia encetat el meu diari, perquè no tenia res a contar.

Res a contar fins avui, dilluns, trenta de novembre, que ha sigut un dia diferent, molt mogut i una miqueta especial.

Jo no sabia que a l'avinguda on hi ha el col·legi, en un descampat que hi ha camí d'un poblet que es diu l'Alfabeguera, hi posen la fira de Nadal. Vaig assabentar-me'n la setmana passada quan, des de les finestres de la meua aula, vaig començar a veure passar camions carregats amb ferros i remolcs pintats de coloraines. Jo em pensava, al principi, que tot això era per les obres que s'estan fent gairebé al costat del col·legi, una urbanització de luxe que es diu Residencial Keningston. Però quan vaig veure que continuaven arribant camions amb decorats que componien figures, carasses i torres de castells, vaig preguntar i m'ho digueren.

I aquest matí, quan l'autobús del col·legi enfilava l'avinguda de l'Illa de Sicília, he vist que allà on s'acaba

l'asfalt s'alçaven unes estructures de ferro i l'esquelet circular d'una sènia. Pels voltants s'estenia una escampadissa de casetes, caravanes i barracons de colors amb milers de banderetes. Però això no era tot. Al llarg de l'avinguda havien instal·lat llumets de colors i en aquell precís moment, encavallada sobre la mitjana del carrer, hi havia una escala de tisora llarguíssima, i a dalt del tot un xicot ros tractava de penjar d'un cable la A que completava la paraula FIRA, tota de bombetes grogues.

Quan l'autobús era a tocar de l'escala, tot de sobte, un grup de gent, semblaven gent del camp, s'han plantat enmig de la calçada i han començat a cridar: «No vo-lem urba-nitza-cions». Per damunt dels manifestants s'alçava una pancarta: «L'Alfabeguera vol la *seua* aigua». I subratllaven la paraula *seua*. Com que l'autobús no podia passar, de seguida s'ha organitzat un embús enorme i tothom ha començat a tocar el clàxon. I aquella gent, estacats allí enmig, cridant les seues coses, i els conductors dient-los de tot, i el xicot ros, dalt de l'escala, amb un braç estès dirigint els crits dels manifestants, com qui dirigeix una orquestra.

La veritat és que no hi ha dret a això. Com diu mon pare, que en alguna cosa ha de tindre raó, qui vulga protestar que proteste, però que no destorbe ningú. Per això m'he alegrat quan ha aparegut la policia, perquè hem de ser civilitzats i això no pot ser. El que passa és que es coneix que venien malhumorats i, després d'unes paraules amb els manifestants, que es veia que no volien anar-se'n, jo no sé què hi ha passat, perquè des de l'autobús no es veia bé, finalment han tret les porres i han envestit contra la

gent. Això no m'ha agradat, la veritat. Tothom ha eixit disparat per on ha pogut. Llavors un grup de gent acaçat pels guàrdies ha entropessat amb l'escala, i l'escala i el xicot han caigut damunt el sostre de l'autobús. Totes hem sentit el colp de la caiguda amb l'ai al cor. Després hem vist que el xicot ros es despenjava de l'escala amb cara de dolor i s'asseia en terra agafant-se el turmell. M'ha fet pena, tot i que no devia ser res, perquè amb l'ajuda d'un amic s'ha alçat i ha fet unes passes.

Aleshores l'he vist bé, més ben dit, l'hem vist bé: era un xic molt ben plantat, ros i amb els cabells llargs. Semblava un guerrer víking, d'aquests de les pel·lícules. He pensat: aquest xicot és estranger, de segur. En això ha vingut un policia i l'ha obligat a caminar més de pressa i ell se n'ha allunyat coixejant, i en passar al costat de l'autobús ha cridat una paraulota: «Em cague en la p...!».

No era estranger, és clar. En sentir allò, totes hem esclafit a riure dins de l'autobús. Llavors ell ha alçat el cap i m'he trobat amb els seus ulls. Ha sigut una mirada breu però intensa, un mica aspra, potser. Se m'ha quedat mirant uns segons, i jo a ell, i jo he pensat en el color de la mar.